
Forankret i det usynlige

En prædiken af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Forankret i det usynlige	4
7. s.e.Trin.	4
Metadata om værket	4
Metadata om værket	4

Forankret i det usynlige

7. s.e.Trin.

Prædikedag 7. s.e.Trin.

Prædikedato 19. juli 1942

Prædiketekst Matthæus 10,24-31

Prædikested Vedersø Kirke?

Prædiken ID P190742-01

Kilde (Med Sol og megen Glæde, 249-253. Mindeudgave Prædikener, 316-320.)

FORANKRET I DET USYNLIGE

Naar Disciplene løb modløse og trætte og syntes, Verden ikke var til at være i, saa satte Jesus sig ned imellem dem og forklarede dem, at han havde det jo heller ikke for godt, og hvor kan saa I tro, at en Discipel skulde være over sin Mester og en Tjener over sin Herre? Det er Discipelen nok at blive sin Mester lig og Tjeneren sin Herre lig. Har de kaldt Husbonden for den Lede selv, hvor meget mere da hans Husfolk. Frygt altsaa ikke for dem; thi intet er skjult, som jo skal aabenbares, intet er lønligt, som jo skal blive kendt. Tal i Lyset, hvad jeg siger jer i Mørket, og præk paa Tagene, hvad der siges jer i Øret. Og frygt ikke for dem, som slaar Legemet ihjel, men ikke kan slaa Sjælen ihjel; frygt snarere ham, der kan ødelægge baade Sjæl og Legeme i Helvede. Sælges ikke to Spurve for een Penning? Og ikke een af dem falder til Jorden uden jeres Fars Vilje. Men paa jer er endog alle Hovedhaar talte. Frygt derfor ikke; I er mere værd end mange Spurve.

Ogsaa for et Menneske nu om Dage kan det hænde, at det hverken ved ud eller ind. “Der findes ingen Orden paa det her Hotel,” siger Sophus Claussen i “Titania holdt Bryllup”, og Manden har jo Ret: Fortvivlelsens Forvirring er over os og om os. Vi hører nok om de mægtige Begivenheder, der udspænder sig, og om, hvordan Resultatet af dem skal blive en helt ny Verden. Vi hørte om det samme i 1914—18 og havde den tvivlsomme Lykke at

opleve det nye Europa, der dukkede op af eller maaske rettere efter Kaos'et. Bliver det et bedre denne Gang? Eet ved vi i hvert Fald: Den Stormagt, der hedder Synden, vil ingen nok saa sejrrig Triumfator faa under sin Fod. Om den ene eller den anden Part vinder i de skiftende Krige, der gaar hen over Jordkloden — Syndens Herredømme over Mennesket er uafhængigt af slige Smaating.

Synden er lige vældig til alle Tider, men stundom kamouflerer den sig, og stundom raser den i fuld aabenlys Frækhed; det første Stundom er det farligste, det sidste det umiddelbart mest forfærdende. Dens glubende Begær efter Ødelæggelse kan give sig saa morderiske Udslag, at man kan spørge i Rædsel: Overlever vi overhovedet dette? Er det ikke selve Menneskehedens. Feberfantasier og Dødsrallen, der staar ud imod os fra den skogrende Radio? Vi er opdraget til Idealer som Frihed og Sandhed og Barmhjertighed, men vi ved snart ikke længere, hvad Ordene betyder — er Frihed ikke et Onde, er Sandheden ikke livshæmmende og Løgner den store Opstrammer, er Barmhjertigheden ikke et Skalkeskjul for sygt Liv at gemme sig bag? Nye Idealer flimrer os for Øjnene — i Stedet for Frihed Lydighed, i Stedet for Sandhed Lydighed, i Stedet for Barmhjertighed Lydighed; vi ser disse nye Idealer brændende efterlevet og hidføre Resultater, ingen havde troet mulige. Og en Slangetunge spiller os i vore Øren, at vi er gammeldags, traditionsbundne til Forraadnelsen, uden spændstig Rygrad og Radiohjerne til at modtage og leve med i *den nye Tid*.

Ja, sandelig, det kan gaa et Menneske saadan, at det hverken ved ud eller ind.

Der er en Gang imellem over Jesus en Urystelighed, man kunde fristes til at sige: en guddommelig Ligevægt. Ser vi paa de Forhold, han levede under, finder vi intet i dem, der kunde befordre Tryghedsfølelsen. Han var født ind i et Folk, der var underkuet af en Stormagt, Verden ikke har kendt mægtigere eller strengere, spidsende sig op til en Hersker, der bildte sig ind at være Gud eller, om han selv havde for megen Begavelse til at tro det, lod andre bilde andre ind, at han var det, og det jødiske Folk var ikke blot undertvunget og lille og uden Magt og uden Mulighed for Magt, det var ogsaa haabløst splittet i Partier, Uenighed om Maal og Uenighed om Midler, ja, næsten paa Randen til Selvmord. Alligevel er Jesu Ansigt frit for Nedslaaethed og sur Selvopgivelse. Hvad var

det, der gav ham den Sjælens lykkelige Ligevægt? Det var det, at han havde Evnen til ikke at kunne imponeres, og den Evne lærte han fra sig til Kammeraterne. Hørte han om den mægtige i Rom? Om de brusende Flaader over Havene? Om Legionernes Fodslag, der fik Bjerger til at ryste? Han smilte venligt ad det altsammen. Der var ingen jordisk Magt og Højhed, som kunde imponere ham. Ikke til Hurraraab og ikke til Tænderklapren. Nej, for han kendte en Magt saa stor, at al anden Magt var Lilleput overfor den. Om der faldt 10.000 Soldater i Kamp paa een Dag eller det blot var en Spurveunge, der faldt ud af Reden — saa vældig var den Magt han kendte, at det ene som det andet var undergivet dens Vilje og Skøn. Den Magt kaldte han for Gud.

Det skete vel, at Sct. Peder eller en af de andre kom til at ryste i Underkjortlen af Angst for eget Liv eller under Trykket af Umulighedsfølelsen overfor den Opgave, der var lagt paa ham. Men saa lo Frelseren. Napoleon havde den Skik, naar han var i godt Humør, at knibe sine Medarbejdere i Øret. Kristus trak dem i Haaret, og han viste Simon et Haar, der var fulgt med: Se nu her, Simon Tungnem, saa stor er den Herre, i hvis Brød du er, at selv det Haar her har han talt paa din Isse, Mand!”

Simon Peter har nok kikket lidt vantro paa ham, men saa har han set paa den spøgende Mand, at det var hans Alvor, og det har rejst en Bølge af Tro og Trods og Styrke i hans omskiftelige, levende Sind.

Den Herre Kristus har saaet noget af den Ligevægt i alle sine Svendes og Pigers Sind ned gennem Tiderne: Vi kan ikke imponeres af Verden. Selv Napoleon Bonaparte bliver for os blot en Brik paa Skakbrættet, en Brik, der flyttes — i hastige Stød — af en usynlig Haand. “Han holder Havet i hule Haand og spilder aldrig en Draabe,” sang de barnligt i min Barndoms Missionshus. Nuvel, men det var ogsaa Barnet, der saa, at Kejseren havde ingenting paa. Og Kejseren mærkede Barnets Øjne paa sig, og Menneskekenderen, der har fortalt Historien, skynder sig at oplyse, at Kejseren blot gik saa meget des strunkere. Alligevel endte det paa Sct. Helena i en langsom Død af Græmmelse og Kræft.

Naturligvis er der en Gaade der, som vi aldrig faar Lov til at hitte Bunden i, hvorfor Karret, der er skabt til Vanære, skal bøde for, at det opfylder sit Kald. Eller er Karret, det levende, skabt med Evne til selv at omskabe sig? Det bliver Guds Sag, hvordan han vil ordne Mellemværendet med den, der river Fugleungerne ud af Reden — lader Spurve falde til Jorden. “Bedre var det ham med en Møllesten om Halsen at sænkes i Havet end at forarge de smaa,” er Skriftens forbitrede Dom. Det er en af de Ting, der gør, at Kristus kan smile, at han ved, at ogsaa den Sag ligger i Guds Hænder, det store Opgør ved Tidernes Slut, den endelige Dom, som ikke er vilkaarlig og tilfældig, behersket af Øjeblikkets Stemninger og af, hvad der nu er god Latin, saadan som Historiens Dom er det og Fremtidens Opfattelse og hvad de hedder, de høje Instanser, man plejer at henholde sig til som de sidste.

Navnet paa Jesu Styrkes Hemmelighed er Gud. Den Gud, der skabte Verden paa Bibelens første Blad og holder Dom over sin Skabning paa dens sidste. Og som paa alle Bladene derimellem, alle Verdenshistoriens Blade, er saa over al Forstand den samme, at intet paa Jorden er saa stort, at jo ikke hans Pegefinger kan vælte det, og intet er saa lille, at han jo ikke ser det og tager sig af det.

Hvor er den Gud? Kristus var ikke Opfinder, han konstruerede ikke en Kikkert til at se forbi Stjernerne med; han var Frelseren, der gav os sin levende Tro. Det er Kristendommens dumdristige Mod, at den vil løse Verdensgaaden med det Ord Tro og hævder, at der er ingen anden Nøgle; alle andre lukker op til Løgnens og Selvskuffelsens Gemakker; Troen alene fører ind til Sandhedens Kongehal. For denne Tro betalte Kristus den fulde Pris, hvortil ogsaa Tvivlen hører. Hans Dødsangst i Getsemane og hans Raab paa Korset, Eli Eli Lama Sabaktani, viser os ham som Menneskesøn og ikke som Skingud. Han, der lærte os alle at overvinde Frygten, har selv frygtet som ingen. Saa lukkede Døden sig over ham, og den Ukendte og Uendelige, der er hos Spurveungen, naar den falder, lod selve Morgensolen hente ham op af Dødens Dyb til Sandhedens Kongestol.

Ikke blot fra den fjerne Fortid, men ogsaa deroppefra, fra Morgenrødens Rige, d. e. Livet, fra Sandhedens Tronsæde lyder hans Røst til os om ikke at frygte dem, der slaar Legemet

ihjel, men som maaske ved denne Dødelse af Legemet blot opnaar at give Evighed til Sjælen. Naar Forvirringen om os og i os bliver til en voksende Flod, der vil rive os med, da er det, vi ret føler, at vi som kristne Mennesker er forankret i det usynlige, og gennem det vilde Bulder hører vi den klare himmelske Røst. Og saa ser vi da, at Synden ikke er værre end før, den bare ter sig vildere; men jo mere vi *ser* af dens Vildskab, des mere takker vi for denne vor Forankring i det usynlige. Hvor højt dens Haandlangere end rejser sig mod Himlen, des dybere bliver der for dem at styrte. Langvarigt kan det onde være, men evigt er det ikke. Og dette er vor Trøst: Løgner kan raabe saa skingrende, dens Lunger formaar, den raaber sig dog aldrig til Sandhed, Vold kan skræve over Jorden fra Pol til Pol, men bliver dog ved med at være Vold, Ondskab kan kalde sig selv med alle skønne Navne, men Godhed bliver dog ved med at være Hjertets dybeste Drøm. Og intet er skjult, som jo skal aabenbares, og intet lønligt, som jo skal blive kendt.

Verden er i Guds Hænder. Kan han finde sig i, at den ter sig, som den gør, kan vi vel ogsaa. Det er os nok, at den *er* i hans Hænder, at han er med Spurven, der styrter, ja maaske mere end med den, der flyver kry. *Vort* Kald, *vor* Kamp er, uden Frygt for, om Legemet skulde styrtes, kun med Frygt for, om Værket skal mislykkes og Sjælen gaa under i Mørket, at være vor Herre følgagtig og se paa vor Mester, saa hver enkelt af os kan klare sit Svendestykke.